

Дорогий третьокласнику! Дорога третьокласнице!

Пропонуємо продовжити нашу спільну мандрівку з наступною частиною підручника «Я досліджую світ».

Під час цієї подорожі ми дізнаємось про минуле і сучасне нашої країни, про видатних осіб — творців держави Україна, про права й обов'язки громадян. Ознайомимося з будовою та функціями організму людини. Обговоримо, які небезпечні ситуації можуть траплятися в нашому житті, як потрібно поводитися в громадських місцях.

Навчимося ощадливо використовувати природні багатства, охороняти довкілля від забруднення; продовжимо вивчати основи інформатики. Ми довідаємось ще багато цікавого й корисного.

Умовні позначення:

— поміркуй, виконай завдання, перевір себе

— скринька порад

— попрацюй у парі

— прочитай

— попрацюй у групі

— словничок

— досліді

— підсумуй свої знання

— електронний додаток

УКРАЇНА І СВІТ

УКРАЇНА — НЕЗАЛЕЖНА ДЕРЖАВА

Україна — незалежна держава. Символи держави. Творці української держави

Що тобі відомо про державу, в якій живеш?

Прочитай (прослухай) вірш Марії Чумарної «Україна». Які почуття охопили тебе? Якою на смак, дотик, запах тобі уявляється Україна?

Ти вже знаєш, що живеш у незалежній державі, яка називається Україною. Їй належить певна територія з кордоном, державною символікою, владою, армією, поліцією, офіційною валютою, державною мовою тощо. Люди, які проживають тут, є **громадянами** України.

Володимир
Великий

Історія України, як держави, розпочала-ся з Київської Русі. З літописів дізнаємося, що її першими правителями були князі Дір й Аскольд, княгиня Ольга, князі Олег, Ігор, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий.

Українська культура, мистецтво, освіта, духовність та державність розвивалися швидкими темпами за часів **козацької доби**. Отамани і гетьмани Іван Сірко, Петро Дорошенко, Пилип Орлик, Богдан Хмельницький, Іван Мазепа та інші зробили вагомий внесок для примноження національних цінностей держави.

Серед видатних політичних державотворців також Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Степан Бандера, Роман Шухевич, Левко Лук'яненко, В'ячеслав Чорновіл та багато інших.

Ярослав
Мудрий

Іван
Мазепа

Михайло
Грушевський

22 січня — День Соборності і першого проголошення української державності у 20 столітті.

Прочитай вірш Марійки Підгірянки. Про які символи України в ньому розповідається?

Не забуду я ніколи:
знак мій — тризуб

в синім полі, Все нам будуть помагати
Україна — край мій рідний, Господь Бог і Божа Мати!
що був славний
і свободний.

Прослухайте Гімн України. Хто автор слів? Хто написав музику? Коли звучить Гімн? Розкажіть, як треба поводитися під час його виконання.

Якою мовою ви розмовляєте? Яка мова є державною в Україні? Що потрібно робити, щоб краще знати рідну мову?

9 листопада — День української писемності та мови.

Досліді герб свого міста чи області. Що на ньому зображено? Чому? На яких документах членів твоєї родини зображено Герб України?

Дізнайтеся з додаткових джерел про людей свого краю, які боролися за незалежність України.

Перевір себе

1. Що таке держава? Які її ознаки?
2. Які відомі люди були творцями Української держави?
3. Назви державні символи України.
4. Чи пишаєшся ти своєю Батьківщиною? Чому?

Підсумуй свої знання

- Україна — незалежна держава.
- Ми є громадянами України.
- Державними символами України є Державний Герб України, Державний Прапор України, Державний Гімн України.
- Державною мовою України є українська мова.

Пригадай, які права й обов'язки мають громадяни України.

Життя в державі визначається правилами — законами. Ти вже знаєш, що Основним Законом нашої держави є **Конституція**. У Конституції записано, що **Україна — суверенна і незалежна держава**.

Офіс президента

Конституція

28 червня — День Конституції України.

Главою нашої держави є **Президент**. Він гарант додержання Конституції України.

Верховна Рада України

Уряд

Кабінет Міністрів України та Уряд забезпечують виконання законів.

Народ обирає депутатів до **Верховної Ради**, яка приймає закони.

Прочитай початок оповідання Анатолія Костецького (продовження — в електронному додатку). Що означає слово *конституція*? Які права згідно з Конституцією, маєш ти і твоя рідня?

Наш Основний Закон

Не так давно, а саме — 28 червня 1996 року, в нашій незалежній державі народилася Конституція України — Основний Закон.

? Чи знаєш ти інші міжнародні документи, у яких записані права дітей?

? Розглянь умовні позначки та прочитай, що записано у «Світовій книзі прав дитини».

Світова книга прав дитини

Усі діти є рівні у правах

Усі діти мають право на любов і піклування

Усі діти мають право на медичну допомогу

Особлива турбота дітям з інвалідністю

 Назвіть: *1 група* — свої права; *2 група* — обов'язки. Наведіть приклади.

Усе наше життя — це наші вчинки, дії. Вони можуть бути хороші чи погані, продумані або нерозважливі, корисні чи шкідливі. Ти вже знаєш, що будь-який вчинок завжди має наслідок.

? Проаналізуй ситуації та визнач, що було порушено.

- Учень запізнився на урок.
- На уроці учениця користувалася мобільним телефоном.
- Дівчинка перейшла дорогу в невстановленому місці.
- Хлопчик побив однокласника, бо той образив його.

Перш ніж прийняти рішення щось зробити, завжди потрібно подумати про наслідки своїх дій. За всі проступки, правопорушення, злочини законом передбачені покарання.

Правопорушення — це порушення прав людей; дії, вчинки, наслідки яких шкодять іншим (наприклад, крадіжки, хуліганство, обман, порушення правил дорожнього руху тощо).

Пам'ятай, що від пустощів до злочину — один крок!

Обговоріть ситуації і спрогнозуйте «Що буде, якщо...». Висловіть своє ставлення щодо цих порушень.

Ситуація 1. Діти розпалили вогнище на подвір'ї і вкинули туди небезпечні предмети (хлопавки, петарди).

Ситуація 2. Хлопчик заліз у чужий сад і нарвав яблук.

Ситуація 3. Діти грали на подвір'ї у футбол і побили вікно у квартирі на першому поверсі.

Які права порушили персонажі казок «Дюймовочка»? «Попелюшка»? «Снігова Королева»?

Порадь друзям, однокласникам/однокласницям, куди можна звернутися по захист, коли порушують права дитини.

Перевір себе

1. Що таке Конституція? Які твої права? Обов'язки?
2. Що таке правопорушення?
3. Який взаємозв'язок між вчинком і наслідком? Чому важливо вміти обдумувати свої вчинки?
4. Які є міжнародні документи про права людини, зокрема дитини?

Підсумуй свої знання

- Конституція України — Основний Закон держави — визначає її устрій, права й обов'язки громадян.
- Перш ніж щось робити, слід добре подумати, до яких наслідків це може призвести.
- За правопорушення законом передбачено покарання.

Пам'ятні події. Державні й народні свята

Які свята відзначають в Україні? Які з них державні, а які народні?

Кожна країна, кожен народ мають свої свята, звичаї, цікаві традиції, багаті обряди.

Свято — це радість, повага, щире спілкування і пам'ять, розваги та частування. Усі свята пов'язані або з визначними історичними подіями, або з давніми традиціями предків.

Пригадайте, які державні свята відзначають в Україні. Розкажіть, яке значення мають ці свята у вашому житті.

24 серпня

День Незалежності
України

8 травня

День пам'яті та
примирення

14 жовтня

День захисника
Вітчизни

23 серпня

День прапора
України

Прочитай оповідання Аліни Старинець «Телефонна розмова», подане в електронному додатку. До кого телефонує хлопчик? Де знаходиться його тато? Які почуття охоплюють тебе, коли ти читаєш цей текст?

Війна. Просто слово. П'ять літер. Але скільки асоціацій пробуджує воно у нас! Біль, героїзм, патріотизм, туга за близькими людьми, ненависть, любов... Сьогодні, як і щодня, я телефоную татові...

Склади привітання рідним, близьким, воїнам з нагоди одного зі свят.

Розгляньте колаж. Які свята тут зображено?

Розкажіть про народні свята:

1 група — осіннього циклу; 2 група — зимового циклу;

3 група — весняного циклу; 4 група — літнього циклу.

Зіграйте у дуже давню українську гру «Просо». Об'єднайтеся у дві групи.

Перша група співає і показує, як вона сіє:

А ми просо сіяли, сіяли,
Ой дід ладо, сіяли, сіяли.

Друга група, притупуючи ногами, відспівує:

А ми просо витопчем, витопчем,
Ой дід ладо, витопчем, витопчем.

Які символи свят ви знаєте? Розкажіть про них.

Які свята відзначають у твоїй родині?

Шанобливо стався до народних традицій, по-важай пам'ятні дати, культурно поведься під час урочистих заходів.

Перевір себе

1. Назви державні свята України.
2. Які народні свята ти знаєш?
3. Які свята відзначають у твоїй сім'ї, родині?

Підсумуй свої знання

- Свята є державними й народними.
- В Україні є багато свят.
- Свято — день або дні, коли урочисто відзначають видатні події, дати, народні традиції.

Народна лялька

Виготов ляльку-мотанку за зразком.

1.

2.

3.

4.